

M.A. (Part-I)

HISTORY

History of Modern Maharashtra (1818-1920)

(Paper – I) (OCT-16)

QP Code : **67320**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) **Attempt any four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the Political and economic conditions in Maharashtra on the eve of British conquest.
2. Bringout the role of Bhaskar Tarkhadkar in offering the intellectual resistance to the British colonial rule
3. Write an essay on the Indian National Conference of M. G. Ranade.
4. Examine the contribution of Pherozshahs Mehta and K.T. Telang in the growth of liberalism and nationalism.
5. Highlight the efforts of Vasudev Balwant Phadke in resisting the imperialist rule of the British.
6. Give an account of the development in the field of transportation and communication in Maharashtra between 1861 and 1920.
7. Explain the efforts of Bal Gangadhar Tilak towards the attainment of Swaraj.
8. Write short notes on **any two** of the following :-
 - (a) Transition in Land Tenure and revenue settlement under the British rule in Maharashtra .
 - (b) Gopal Hari Deshmukh
 - (c) Indian National Congress and Maharashtra
 - (d) Ganpati and Shivaji Utsav

[TURN OVER

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांस समान गुण आहेत.

१. इंग्रज राजवटी पूर्वी महाराष्ट्रात असलेल्या राजकीय आणि आर्थिक परिस्थितीची चर्चा करा.
२. इंग्रजांच्या वसाहतवादी शासनास बौद्धिक शह देण्यातील भास्कर तरडखडकरांची भूमिका स्पष्ट करा.
३. महादेव गोविंद रानडेच्या भारतीय राष्ट्रीय परिषदेवर एक निबंध लिहा.
४. उदारमतवाद आणि राष्ट्रवादाच्या विस्तारातील के.टी. तेलंग आणि फिरोझशा मेहतांच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
५. वासुदेव बळवंत फडकेच्या इंग्रजांच्या साम्राज्यवादी शासना विरोधी कार्यावर प्रकाश टाका.
६. इ.स. १८६१ ते १९२० या काळातील महाराष्ट्रातील वाहतुक आणि दळणवळणाच्या झालेल्या विकासाच्या खुलासा करा.
७. स्वराज्य प्राप्तीतील बाल गंगाधर टिळकांचे कार्य नमुद करा.
८. खालीलपैकी कोणतेही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा :-
 - (अ) इंग्रज राजवटीतील महसूल निश्चिती आणि जमीन महसूलातील बदल
 - (ब) गोपाल हरी देशमुख
 - (क) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस आणि महाराष्ट्र
 - (ड) गणपती आणि शिवाजी उत्सव

M.A. (Part-I)
HISTORY
Indian National Movement (1858-1947)
(Paper – II) (OCT-16)

Q.P. Code : **67411**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Explain the contribution of various schools of historiography to the understanding of the history of Indian National Movement.
2. Describe the impact of socio-religious reform movements on the rise of Indian nationalism.
3. Trace the emergence of capitalists. How did they help in the rise of economic nationalism in India?
4. Explain the role of revolutionary nationalists in the growth of Indian nationalism.
5. Write a detailed note on the 'Quit India' movement.
6. Bringout the constitutional developments in India between 1917 and 1947.
7. Discuss the international response to the Indian National Movement towards the achievement of India's independence.
8. Write short note on any two of the following:
 - (a) Impact of the Revolt of 1857
 - (b) Rashtriya Swayamsevak Sangh
 - (c) Emergence of left movement in India.

Q.P. Code : 67411

2

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

१. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीच्या इतिहासाच्या अकलनातील राष्ट्रवादी आणि वंचितवादी इतिहास लेखन शास्त्राचे योगदान स्पष्ट करा.
२. भारतीय राष्ट्रवादाच्या उदयावर सामाजिक आणि धार्मिक सुधारणा चळवळींच्या झालेल्या परीणामांचे वर्णन करा.
३. भांडवलशाहीच्या उदयाचा मागोवा घ्या. भारतातील आर्थिक राष्ट्रवादाच्या निर्मितीस ते कसे मदतनिस ठरले.
४. भारतीय राष्ट्रवादाच्या विकासातील क्रांतीकारी राष्ट्रवादांची भूमिका स्पष्ट करा.
५. भारत छोडो चळवळीवर सविस्तर टिप लिहा.
६. इ.स.१९१७ आणि १९४७ मधील भारतातील घटनात्मक विकास विशद करा.
७. भारतीय स्वातंत्र्य प्राप्तीत भारतीय राष्ट्रीय चळवळीस मिळालेला आंतरराष्ट्रीय प्रतिसादाची चर्चा करा.
८. खालीलपैकी कोणतेही दोहोंवर टिप लिहा.
 - (अ) इ.स.१८५७ च्या उठावाचे परीणाम
 - (ब) राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ
 - (क) भारतातील डाव्या चळवळीचा उदय

M.A. (Part-I)
HISTORY
History of Europe (1789- 1919)
(Paper – III) (OCT-16)

QP Code : 67518

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry equal marks.

1. Assess the role of Legislative Assembly (1791-92) and National Convention (1792-95) in the French Revolution of 1789.
2. Write a detailed note on the reforms of Napoleon Bonaparte.
3. State the circumstances that led to the Revolution of 1848 in France.
4. Explain the development of Scientific Socialism under Karl Marx.
5. Examine the different stages involved in the unification of Italy.
6. Give an account of the Greek War of Independence (1821-31)
7. Evaluate the work of the Paris Peace Conference in the maintenance of Peace in Europe.
8. Bringout the main impact of the Russian revolution of 1917.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. इ.स. १७८९मधिल फ्रेन्च क्रांतीकाळातील राष्ट्रीय समिती (१७९२-९५) आणि कायदे मंडळाच्या (१७९२-९५) भूमिकेचे मूल्यांकन करा.
२. नेपोलियन बोनापार्टच्या सुधारणांवर सविस्तर टिप लिहा.

SF-Con. 5691-16.

TURN OVER

३. इ.स.१८४८ च्या फ्रान्समधील राज्यक्रांतीस कारणीभूत झालेली परिस्थिती विषद करा.
४. कार्लमाक्सच्या शास्त्रीय समावादाचा विकास स्पष्ट करा.
५. इटलीच्या एकीकरणातील वेगवेगळ्या टप्यांचे परिक्षण करा.
६. इ.स.१८२१-३१मधिल ग्रीक स्वातंत्र्य युध्दाचा खुलासा करा.
७. युरोपमध्ये शांतता प्रस्थापित करण्यातील पॅरिस शांतता परिषदेच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.
८. इ.स.१९१७च्या रशियन राज्यक्रांतीचे प्रमुख परिणाम नमूद करा.

M.A. (Part-I)
HISTORY
History of China (1900 – 1992)
(Paper – IV) (OCT-16)

QP Code : 67746

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) **Attempt any four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the ideology and the response to the west at the opening of the 20th century China.
2. Bring out the role of Dr. Sun Yat Sen in the Chinese Revolution of 1911.
3. Examine the domestic policies and programmes of the nationalist government in China.
4. Account for the growth of Communist Party in China.
5. Analyse the importance of the Long March in the civil war of China.
6. Write an essay on the leadership crisis and Cultural. Revolution under the Peoples Republic in China.
7. Review the four modernisation programme of Deng Xiao Ping.
8. Comment on the Chinese relations with the U.S.S.R.

[TURN OVER]

QP Code : 67746

2

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

१. २० व्या शतकाच्या सुरुवातीच्या चीनमधील तत्त्वप्रणाली आणि त्यांनी पाश्चात्यांना दिलेल्या प्रतिसादाची चर्चा करा.
२. इ.स. १९११ च्या चीनी क्रांतीतील डॉ. सन येत् सेन ची भूमिका स्पष्ट करा.
३. चीन मधील राष्ट्रवादी सरकारच्या अंतर्गत धोरणांचे आणि कार्यक्रमांचे परीक्षण करा.
४. चीनमधील कम्युनिष्ट पक्षांच्या विस्ताराची कारणमिमांसा द्या.
५. चीनच्या यादवी युद्धातील दिर्घ प्रवासाच्या महत्त्वाचे विश्लेषण करा.
६. चीनी लोक प्रजासत्ताकाच्या नेतृत्वाखालील नेतृत्वपेचप्रसंग आणि सांस्कृतिक क्रांतीवर निबंध लिहा.
७. डेंग झिओपिंगच्या चतुसुत्री आधुनिकीकरण कार्यक्रमाचा आढावा घ्या.
८. रशिया -चीन संबंधावर भाष्य करा.